

KN/

201305169-43

**DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT**

Ifølge liste

Deres ref
201305169

Vår ref
13/1427

Dato
8 JUL 2014

Klagesak - testturbin på Haugøya i Smøla

Bakgrunn

Den 16. desember 2013 ga Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) Statkraft AS konsesjon til å bygge og drive Haugøya testturbin med tilhørende nettilknytning i Smøla kommune. Testturbinen kan ha en installert effekt på inntil 8 MW tilsvarende en årsproduksjon på noe over 20 GWh. Testturbinen skal være et viktig bidrag til Statkrafts arbeid med å teste, kvalifisere og høste driftserfaring med en type vindturbin som kan være aktuell i fremtidige offshore vindkraftprosjekter. Konsesjonen er tenkt benyttet i nært samarbeid med turbinleverandøren.

NVEs vedtak er påklaget av Norsk Ornitologisk Forening (NOF) i brev av 15. januar 2014. Fylkesmannen i Møre og Romsdal fremmet innsigelse til Haugøya testturbin gjennom høringsprosessen og har senere opprettholdt denne. NVE har vurdert klagen og innsigelsen og kommet til at det ikke har fremkommet opplysninger som gjør at vedtaket bør omgjøres eller oppheves. Klagen er derfor oversendt Olje- og energidepartementet (OED) i brev av 5. februar 2014 for endelig behandling.

Klagen og innsigelsen

I klagen på NVEs vedtak for anlegget i Smøla kommune peker NOF på at de negative virkningene for fuglelivet på Smøla er store nok og at det ikke kan legges til rette for ytterligere utbygginger i området. Det pekes videre på at om en allikevel skulle komme til at en utbygging i området er ønsket, burde den nye testturbinen samlokaliseres med eksisterende vindkraftverk.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har fremmet innsigelse mot testturbinen på Haugøya. Innsigelsen er begrunnet med tiltakets mulige virkninger for fugl. Fylkesmannen legger særlig vekt på virkningene for havørn og sjøfugl.

Departementets vurdering

Departementet skal i klagebehandlingen vurdere de synspunkter klagerne kommer med. Departementet kan prøve alle sider av saken og ta hensyn til nye omstendigheter, jf. forvaltningsloven § 34 annet ledd. I departementets vurdering av om konsesjonen etter energiloven skal opprettholdes, må fordelene og ulempene ved det omsøkte tiltaket veies opp mot hverandre. Energiloven skal sikre at produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte.

I vurderingen som foretas etter energiloven ved avgjørelsen av klagen på konsesjon til å bygge, eie og drive dette anlegget, vurderes miljøkonsekvensene av tiltaket i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der hensynet til næringsutvikling og eventuelt tap eller forringelse av naturmangfoldet på sikt avveies. I de situasjoner der de følger tiltaket kan få for naturens mangfold er usikre, har departementet, i tråd med føre-var-prinsippet, tilstrebet å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Det vises her til prinsippene i naturmangfoldloven § 7, jf. §§ 8-12.

NOF påpeker i klagen at det ved eksisterende vindkraftverk på Smøla per 31. desember 2013 er registrert 54 kollisjonsdrepte havørn og at en ytterligere utbygging i området med større turbinhøyder vil kunne øke dødeligheten for fugl. Plassering av turbinen på Haugøya vurderes som den lokalisering som gir størst konflikt med fugl og at en plassering her, sammenlignet med en samlokalisering, vil øke konfliktgraden. Fylkesmannen i Møre og Romsdal fremmer en innsigelse til testturbinen med utgangspunkt i føre-var-prinsippet, og mulige negative effekter på rødlistet sjøfugl.

Vindturbiner vil både i anleggsfasen og driftsfasen kunne ha negative konsekvenser for fugl. OED merker seg at Smøla har overvintrende bestander for flere truede og nært truede arter.

Til grunn for vurderingene av hvilken påvirkning tiltaket kan ha for fugl har departementet basert seg på konsesjonssøknaden, registreringer i Naturbase og Artsdatabanken pr. vedtaksdato, høringsuttalelser, blant annet fra fylkesmannen, og NVEs vurderinger. I tillegg er opplysningene i NINA Rapport 557 *Offshore vindkraftanlegg – sjøfugl, havørn, hubro og vadere* (juni 2010) og direktoratgruppe-rapporten *Havvind – Forslag til utredningsområder* (oktober 2010) trukket inn i vurderingene. Departementet ser det slik at den samlede dokumentasjonen i denne saken gir det faktagrunnlag som er tilstrekkelig for å drøfte og vurdere effekten av vindturbinene på naturmangfoldet slik naturmangfoldloven § 8 krever.

Ved usikkerhet med hensyn til et tiltaks virkninger på naturmangfoldet må det legges visse føre-var betraktninger til grunn, jf. prinsippet i naturmangfoldloven § 9.

I vurderingen av hvilket kunnskapsgrunnlag som er tilstrekkelig for å fatte beslutning, må skaderisiko veies opp mot sakens karakter. OED legger i denne sammenheng vekt på at konsesjonen omfatter én turbin, og som berører et begrenset areal.

Havørnbestanden på Smøla antas å bestå av mellom 65-70 hekkende par. Havørn er ikke oppført på Norsk Rødliste for arter, men er en norsk ansvarsart. Det innebærer at Norge har et

særskilt ansvar for å opprettholde en levedyktig bestand av arten. Undersøkelsene på Smøla viser at det er kollisjonsrisiko forbundet med etablering av en ytterligere turbin, og at denne antas å være noe høyere for Haugøya enn i et tilfelle med samlokalisering.

NOF mener plassering på Haugøya også kan gi negative påvirkning for sjøfugler i området. Departementet konstaterer at det er registrert en rekke sjøfuglarter i området, hvorav flere er truet eller nær truet. De mest sårbare artene antas å være krykkje og lomvi, som begge overvintrer på Smøla.

Krykkja er karakterisert som *sterkt truet* på Norsk rødliste 2010. Krykkja har hatt en betydelig bestandsreduksjon både lokalt og i regional og nasjonal sammenheng. Krykkja har likevel fått en av de laveste samlede sårbarhetsfaktorene i NINA Rapport 557 (6/2010) der mulige virkninger for fugl av vindkraft til havs gjennomgås. For en rekke fuglearter er mulig påvirkning fra havbasert vindkraft vurdert ut i fra 9 sårbarhetsfaktorer. Faktorene er vektet fra 1 til 5, der fem er mest kritisk.

Lomvi er karakterisert som kritisk truet på Norsk rødliste 2010. Heller ikke lomvien vurderes til å ha høy risiko for kollisjon med vindturbiner. Sårbarhetsfaktoren flygehøyde er satt til 1 og tid i luften til 2. Den mest kritiske faktoren er trussel og bevaringsstatus som er satt til 5 som en direkte følge av rødlistestatusen.

For de øvrige sjøfuglartene i området finner departementet at statusen på rødlista ikke tilsier at etablering av en enkeltstående turbin skal gi virkninger på bestandsnivå som truer forvaltningsmålet for arter.

Ut i fra vurderingene i NINA-rapporten finner departementet at risikoen for kollisjoner mellom de aktuelle truede fuglearter og vindturbiner generelt er liten. Dette samsvarer også med data om kollisjonsrisiko fra danske undersøkelser, selv om overføringsverdien til norske forhold ikke nødvendigvis er så stor. Det er etter departementets syn lite som tilsier at enkeltstående vindturbiner kan medføre nevneverdig direkte dødelighet hos de respektive artene denne saken omfatter. Når det gjelder forstyrrelser og habitatforringelse vurderes enkeltstående turbiner å ha marginal betydning.

Med unntak av en enkeltturbin i Rogaland er det pr i dag ikke etablert vindkraft til havs i Norge. I kystsonen på land er det etablert vindkraft i begrenset omfang. Departementet finner at vindkraft generelt ikke er en etablert trusselfaktor for sjøfuglartene omtalt ovenfor, og at påvirkningen fra den omsøkte testturbinen ikke vil bli av betydning.

Med bakgrunn i at tiltaket består av én testturbin, der formålet er å teste ut ny teknologi, finner departementet ikke grunnlag for en nærmere drøftelse av prinsippet i naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Departementet viser til at bygging og drift av anleggene skal skje i samsvar med den generelle aktsomhetsplikten i naturmangfoldloven § 6.

Ut i fra foreliggende data om vindkraft og fugl kan det ikke utelukkes at det vil oppstå kollisjoner mellom fugl og vindturbinene. Med bakgrunn i kunnskapsmaterialet finner departementet likevel at konsekvensene av eventuelle fuglekollisjoner ikke vil ha betydning for bestandsutviklingen for de enkelte arter eller økosystemer som blir berørt, jf. naturmangfoldloven § 5 og § 10. OED konstaterer at det omsøkte plasseringsalternativet vil kunne ha noe større negative effekter sammenlignet med samlokaliseringalternativene, men tatt de betydelige merkostnadene til infrastruktur disse har i betraktning, mener OED at det omsøkte alternativet samlet sett fremstår som det samfunnsmessige mest rasjonelle. OED deler derfor NVEs vurdering om at de ulempene dette tiltaket vil kunne ha for fugl ikke overstiger den mulige gevinst tiltaket kan ha for fremtidig offshore vindkraftproduksjon. Det pågår et betydelig utredningsarbeid ved det eksisterende vindkraftverket på Smøla. Departementet har kommet til at testturbinen skal inkluderes i dette arbeidet slik det fremgår av tilleggsvilkåret under konklusjonspunktet nedenfor.

Konklusjon

Klagen og innsigelsen tas ikke til følge. NVEs vedtak av 16. desember 2013 stadfestes med følgende tilleggsvilkår:

Testturbinen skal inkluderes i det utrednings- og forskningsarbeidet om fugl og vindkraft som gjøres på det eksisterende vindkraftverket på Smøla. Eventuelle nye pålegg og/eller utredningskrav rettet mot det eksisterende anlegget eller planer om endringer at dette, skal også gjøres gjeldende for testturbinen i den grad det er relevant.

Departementets vedtak i klagesaken kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 første ledd tredje punktum.

NVEs bes utstede nye konsesjonsdokumenter.

Med hilsen

Per Håkon Høisveen (e.f.)
ekspedisjonssjef

for Tollef Taksdal
underdirektør

Kopi til:

Møre og Romsdal fylkeskommune
Smøla kommune
Statkraft SF

Adresseliste

Norsk ornitologisk forening	Sandgata 30 B	7012
Norges vassdrags- og energidirektorat	Postboks 5091 Majorstuen	0301
Fylkesmannen i Møre og Romsdal	Fylkeshuset	6404